ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

РІК XIV. ЛИСТОПАД, 1967 Ч. 11 (159).

Наша пошта

На світлині діти першої кляси Рідної Школи при Філії УНО в зах. Торонті зі своїми вчительками. Навчання відбувається в приміщенні державної школи, тому й напис на стіні по-англійськи.

Учениці і учні I-ої, а тепер уже II-ої кляси Рідної Школи при УНО в західньому Торонті, пишуть:

Дорога „Веселко"!

Тут фото I-ої кляси нашої Рідної Школи при філії УНО в західньому Торонті, в Канаді. Ми щасливо закінчили 1966-67-ий шкільний рік. В подяку Всевишньому за добре проведений шкільний час всі ми зорганізовано пішли до церкви, щоб вислухати Святу Літургію. З церкви повернулися до школи і тут одержали з рук наших учителів свідоцтва-нагороди за нашу працю.

Протягом шкільного року ми радо вивчали українську мову під проводом учительок пані Янківської і пані Григеріїв.

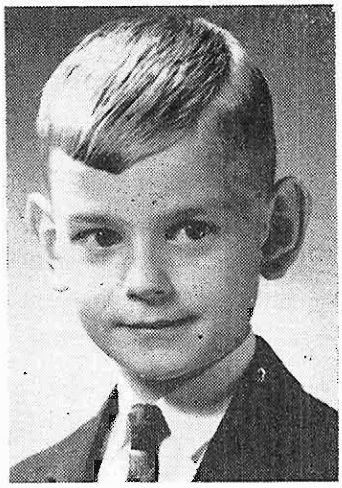
Ми мали клецики з українською азбукою і кольорові книжечки. Вони нам дуже допомагали в науці.

При роздачі свідоцтв пані Янківська наділила нас цікавими книжечками на спомин та солодощами, а ми, діти, обдарували наших пань-учительок китицями квітів та скромними подарунками.

Тепер ми ходимо вже до другої кляси і колись знову напишемо до Тебе, дорога наша „Веселко". Долучуємо на Твій пресовий фонд 6 долярів.

Відповідь Редакції: Дорогі Діти! Вітаємо Вас з щасливим закінченням попереднього шкільного року й бажаємо успіхів у новому навчальному році. Дякуємо за гарного листа й за пожертву на пресовий фонд.

Прочитаймо спільно коротенького листа Марусі Верхолаз: Дорога „Веселко"! Я дуже рада, що маю Тебе, бо дуже люблю читати по-українськи. Ходжу до п'ятої кляси „Рідної Школи", а вчить мене п-ні Марія Брикович. Складаю на пресовий фонд „Веселки" одного доляра.

А ось ще лист від Євгена Космини: Дорога „Веселко"! Я дуже радий, що маю „Веселку", бо люблю її читати. Завдяки „Веселці" я навчився багато чого з історії й географії України. Найрадше читаю про українських письменників, зокрема про Т. Шевченка. Люблю читати вірші Т. Шевченка, бо в них поет вчить нас, як любити свій край, каже не соромитися своєї мови і бути гордим зі свого походження. Він сказав: „Бо хто матір забуває, того Бог карає, чужі люди цураються, в хату не пускають". На пресовий фонд висилаю два доляри.

Накінець лист Марійки Філіпович: Дорога „Веселко"! Я ходжу до п'ятої кляси української школи й до четвертої англійської. Щомісяця отримую Тебе. Дуже люблю Тебе читати. У „Веселці" друкуються гарні оповідання та багато різних казок. Гарні оповідання про козаків. Також люблю оглядати образки. Багато дітей пишуть до „Веселки" листи. Моя мама італійка, а тато українець. Я добре вчуся. Прошу посилати мені „Веселку". Складаю одного доляра на пресовий фонд.

ВЕСЕЛКА
THE RAINBOW
ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського ародного Союзу. Редагує Колегія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа — 40 центів. Ціна подвійного числа — 60 центів.

Обкладинка роботи М. Левицького

"THE RAINBOW" — "VESELKA"

Published monthly, except June to September Bi-monthly at Jersey City, New Jersey

81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303

Supscription $4.00 per year.

Entered as Second Class Matter at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
І. Брикович — Як схоронитись перед дощем?

СТОРІНКИ СЛАВИ

Михайло МАМОРСЬКИЙ

ПРИВІТ ЛЬВОВУ!

В цей пропам'ятний день листопаду
Ми зійшлись у велику громаду
Поклонитися тіням борців,
Що за рідний боролися Львів.

Бо за Львів хто боровся, хто згинув,
Той прославив усю Україну,
Бо і Київ, і Харків, і Львів —
Це земля його предків-батьків.

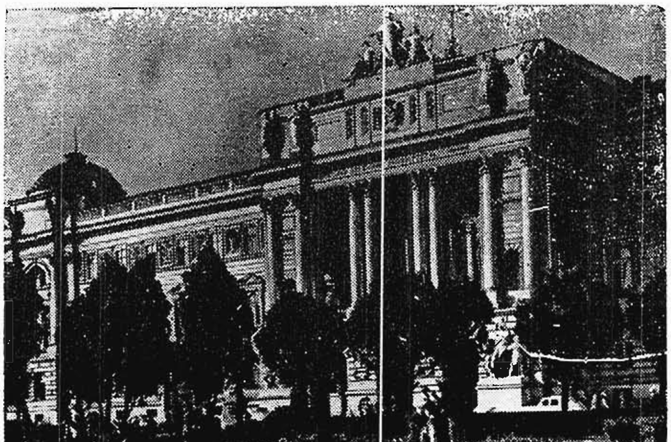
Бо за Львів хто боровся завзято,
Боронив і зелені Карпати,
І поліські, й волинські гаї, —
Землі предківські, рідні, свої.

В цей пропам'ятний день листопаду
Ми зійшлись у велику громаду
Переслати далеко у світ
Львову нашому теплий привіт.

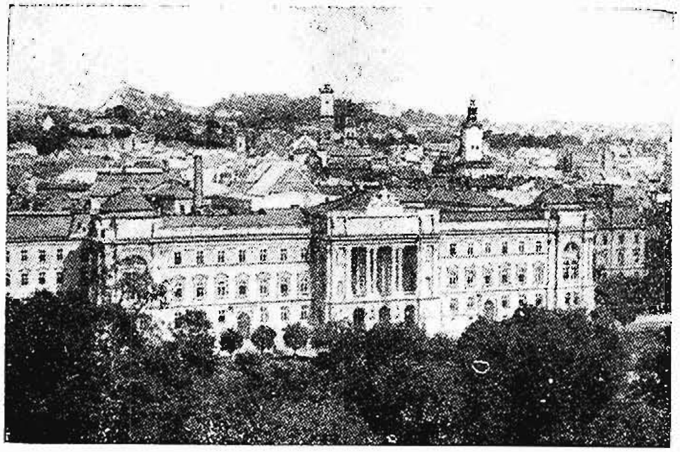
Місто нашої туги й любови,
Незабутній, далекий наш Львове!
Стій на варті, чекай на ту мить,
Аж новий Листопад зашумить!

Собор св. Юра у Львові

Будинок Львівського університету. Тут відбувалися важкі бої під час українсько-польської війни у листопаді 1918 року.

Загальний вигляд Львова. На першому пляні будинок університету. На дальньому — вежа львівської ратуші, з якої в листопаді 1918 р. замаяв прапор відновленої Української Держави.

Катерина ПЕРЕЛІСНА *Ілюстрації Ю. КОЗАКА*

БІЛИЙ КОЖУШОК

Жив собі в лісі маленький зайчик. Був він ще молоденький і зовсім, зовсім сіренький. І з того він був дуже задоволений: біжить бувало по полю — земля сіра, колосочки жовті мерехтять, не зразу зайчика й побачиш. А зайчик не хотів, щоб його бачили, бо багато ворогів у нього було: і вовк, і лисиця, і сова, і шуліка, і яструб, і ласка, і собаки, і мисливці. Трудно було б зайчикові від усіх устерегтися, якби не його сірий кожушок. А то заб'ється він десь під пеньочок — і не видно його, або присяде на городі, капусту хрумає, і ніхто його не бачить.

Добре жилось зайчикові влітку — є що поїсти, є де сховатись. Думав, що так завжди буде. Аж воно не так!

Дні стали короткі, холодніші, подули вітри та ще й з дощиком. Люди кудись городину позабирали. А у лісі листя почало жовкнути та на землю падати. Не встиг зайчик і огледітись, як усе стало або жовте, або червоне. А він сіренький! А тут ще листя — шу-шу! шу-шу! — лякає його. Все йому здається, що хтось до нього підкрадається.

Прибіг зайчик з поля, сів під дубочком і задумався: що ж його далі робити, де йому їсти шукати, як від ворогів заховатись? А тут над головою „стук-тук!" Зайчик аж здригнувся. Зиркнув одним оком угору, аж то дятель прилетів і заходиться кору на дубочкові довбати, поживи собі шукати. Та так довбає, так довбає, що аж тріски на зайчика летять.

У північних областях України живе порода зайців, які на зиму міняють колір шерсти з сіро-брунатного на білий. Звідси й їх назва — з а є ц ь - б і л я к (lepus variabilis; snow-shoe rabbit).

Звичайно біляки вбирають свій зимовий одяг після того, як випаде сніг, щоб захиститися від ворогів. Але деколи вони змінюють колір шерсти занадто рано, і тоді видно їх на тлі чорної землі.

У сніжні зими біляки, шукаючи поживи, мандрують на південь, і тоді їх можна зустріти в південних районах Київщини. У малосніжні зими біляк тримається північних теренів України. Навесні заєць-біляк знову сіріє, і тоді він подібний до свого родича зайця-русака.

Білі зайці живуть в Америці (lepus americanus) в горах від стейту Коннектикат до Каліфорнії й Мексико, в північних країнах Европи й Азії та в Альпах (lepus arcticus).

Про зайця-біляка розказує К. Перелісна в своєму оповіданні „Білий кожушок".

Поворушив зайчик своїми довгими вушками, обтрусив кожушок і щільніше до дуба притиснувся. А дятель довбає, а дятель довбає! Не витерпів зайчик, озвався до нього:

— Може б ти з іншого боку довбав, а то мій кожушок від трісок попсується.

Перестав д я т е л ь довбати, перелетів на друге дерево, щоб зручніше було на зайчика глянути, та як засміється!

— Кі-кі! Я б на твоєму місці зовсім у тріски зарився. Таж твій білий кожушок аж у поле видно!

— Як так — білий? — аж підскочив зайчик. — Мій кожушок сірий, і його біля дубочка непомітно.

— Еге, непомітно! — сказав дятель. — Може твій кожушок і був колись сірий, та тепер він білий, тільки вушка чорні.

— Ох! — злякався зайчик. — Якщо ти правду кажеш, так я пропав! Мене ж тепер кожен звір побачить! Усе кругом зелене, жовте та червоне, а я — білий! Лихо мені!

— Те-те! — засміявся дятель. — Ще ти не пропав, то й плакати нема чого! А от скоро сніг випаде, усе буде біле, тоді твій білий кожушок у пригоді тобі стане...

— Як то — випаде сніг? — здивувався зайчик.

— Кра-а! — озвалася з дуба ворона. — От і видно, що ти ще й літа не прожив. А ми з дятлем уже багато чого бачили: спершу листя жовтіє й опадає, і дощі йдуть, і вітри холодні дують — значить, осінь прийшла На полі зерна багато лишається, а в лісі ягоди ще є, можна ситому бути. А потім водичка замерзає, білий сніг падає, все засипає. Хо-о-лодно тоді! Го-олодно тоді!

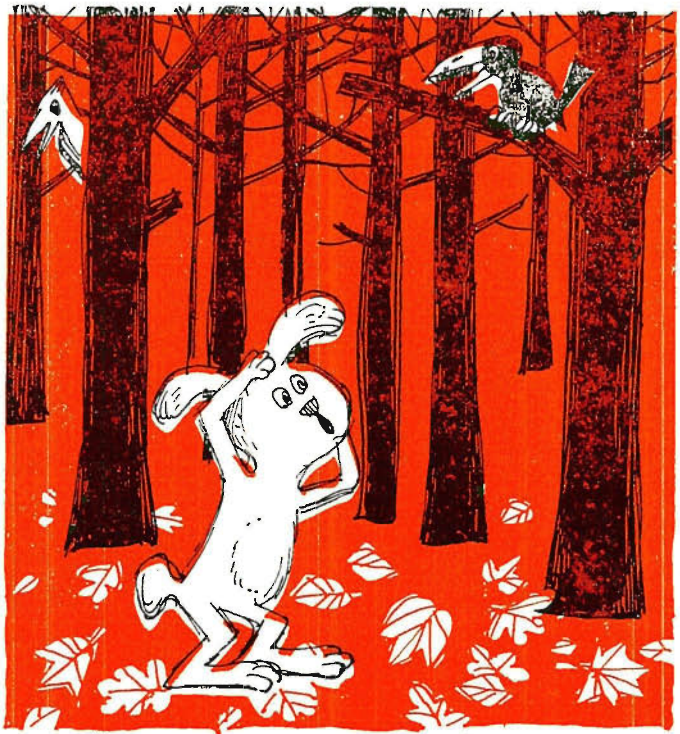
— І завжди зима буде? — стурбовано спитав зайчик.

— Ну, ні! — сказала ворона. — Усьому своя черга. Після зими знов сонечко пригріє, розтопить

сніг, усе зазеленіє, люди почнуть сіяти зерно в полі — тоді можна наїстися досхочу...

— А як же мій кожушок? — запитав зайчик. — Він же білий, і його здалека буде видно. І вовк і лисиця мене зразу побачать.

— Ну, це вже не моя справа! — крякнула ворона. — Мабуть, доведеться тобі повесні міняти його на сірий. От ми, ворони, ніколи свого пір'я не міняємо.

Крякнула ще раз та й полетіла геть. А за нею й дятель полетів — десь в іншому місці почав „стук-тук! стук-тук" — вечері собі шукати.

А зайчик схилив голову, подивився на свої лапки та на животик — таки правду сказав дятель, побілів кожушок! Як же тепер бути? І холодно, і голодно та ще й білий увесь! Добре лисиці! Он вона між жовтим листям пробирається, кожушок у неї рудий — її й не видко здалека, а вона все бачить . . . А що, як зараз вона його білий кожушок побачить?! Ух! Злякався зайчик самої думки, підскочив і дременув через кущі у поле! А лисиця за ним! Ось-ось дожене! Ось - ось ухопить!

Може б і наздогнала його лисичка, та де не взялись собаки, кинулись на неї. А вона тоді хвостиком своїм круть-верть та втікати. А собаки за нею.

А зайчик ні живий ні мертвий ускочив під великий стіжок сіна над самою річкою. І саме впору. Бо не встиг він ще й хвостика свого куцого заховати, як на стіжок каменем з неба упав великий яструб, думав зайчика впіймати. Та, замість того, вхопив у свої кігті тільки жмут сіна та й помчався за річку. Не пощастило йому зайчиком повечеряти.

— Ох, і налякався ж зайчик: і лисиця, і собаки, і яструб! Сидить він у темній дірці під сіном, а серце йому мало з грудей не вискочить: тук-тук-тук-тук! тук-тук-тук-тук! І тільки трохи він заспокоївся, щось як не стрибне йому на голову, як не запищить! Зайчик мало не вмер з переляку. А воно у сіно — шурх! та пі-і-і, пі-і-і!

— Хух! — зідхнув зайчик. — Цур вам! Та це ж миші! Ну й полохливий же я став. Гей, ви, мишва! — гукнув весело. — А чи є у вас тут що поїсти?

— Треба спочатку „добривечір" сказати, а тоді вже про їжу питати, — почув зайчик біля себе

сердитий голосок. — А то, бач, як ускочив! Мало мишенят нам не потоптав.

— О-о! — сказав зайчик. — Добривечір вам усім! За те, що налякав, пробачте! Я від лисиці тікав. Вам вона не страшна, а нам, зайцям . . .

— Як то не страшна?! — запискотіли мишки з усіх сторін. — Та вона взимку тільки нами й живе! І нірки під снігом порозриває, і стіжки порозкидає. І скільки нас тоді гине!

— Та невже?! — затремтів зайчик. — А я думав, що тут у стіжку добре заховався . . .

— Де там добре! — запискотіли мишки. — От, як сніг випаде, тоді ти в снігу собі хатку роби — сніг білий, і кожушок у тебе білий. Добре тобі буде!

— А як же ви побачили, що я білий? — здивувався зайчик. — Тут так темно у цій дірі . . .

— Це не діра, а наша найбільша заля, — образились мишки. — Ми тут усе кругом поточили, щоб було де нашим дітям бігати. А що ти білий, ми бачили звідси, як ти ще на полі біг.

— Оце так! — гукнув зайчик. — Та мені тоді й виходити звідси не можна! Там мисливець ходить, він зразу мене побачить.

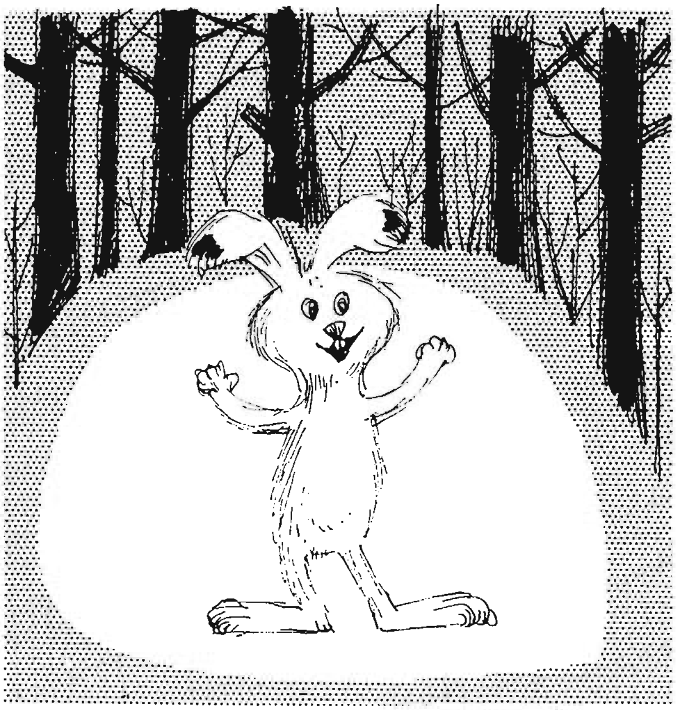

— Авжеж побачить! — погодились мишки. — А ти сиди тут до ранку, а там видно буде, що робити.

— А що ж я буду їсти? — спитав зайчик. — Я такий голодний, що й вас би з'їв . . .

Ух, як кинулись мишки врозтіч, тільки сіно зашелестіло!

— Та я пожартував! Я пожартував! — закричав зайчик. — Хіба ж зайці мишей їдять?

— А як не їдять, то й не жартуй так! — суворо сказала сердита мишка. — Ми тобі притулок дали, а ти нас лякаєш. Як хочеш їсти — їж сіно!

— Сі-но? — протягнув зайчик. — Я не дуже до нього ласий, та як нема більше нічого, доведеться і це їсти.

Понюшив, понюшив він своїм носиком — нічого, добре пахне, так наче медом хто сіно побризкав. Потяг до себе суху квітку — е-е! та це ж конюшина! А далі корінчик кульбаби попався. Повеселішав зайчик і заходився вечеряти. Наївся таки добре сінцем та так у мишачій залі й заснув. І може б довго спав, якби під ранок не розбудило його мишаче пискотіння.

— Що там таке? — запитав спросоння. — Чого ви тут біля мене стрибаєте?

— Ніколи нам, — відповіла сердито мишка. — Треба дірку швидше заткнути — сніг іде . . .

— Яку дірку? Який сніг? — не зрозумів зайчик.

— Яку дірку? Який сніг? — передражнила його мишка. — Сніг холодний, а дірку ту, що ти нею вчора вскочив до нас.

— Почекайте! — закричав зайчик. — А як же я тоді звідси вилізу?

— Ну, то вилізай швидше! сказала мишка. — Вітер у дірку снігу наносить — буде нам холодно.

Виліз зайчик із стіжка, обтрусив із себе сіно, сів на задні лапки, вушка підняв та так і занімів: що ж це за ніч з полем сталося? Усе біле-білісіньке, і холодне і м'яке. І згори щось летить-летить, і за тим нічого не видно — ні річки, ні лісу.

— Так оце сніг? — сказав зайчик. — Такий білий, як і мій кожушок. Тепер мене лисиця не зразу побачить. Погано тільки, що їжі нема. Ну, та пострибаю на городи, може там яка капустина ще для мене лишилась.

Зиркнув зайчик туди-сюди, поворушив чорненькими вушками та й пострибав швиденько до городів. Сніг іде, собакам холодно, позалазили вони у буди та під ґанки — сплять собі. А зайчик на городі розкошує: і капустинку мерзлу знайшов і моркву із землі вирив, бо снігу ще не багато намело. Добре наївся і потьопав собі в поле на відпочинок. Не треба було йому тепер ні стіжка, ні кущика шукати, а так стрибнув собі убік, провалився у сніг і заснув на цілий день, тільки одно вушко стирчить, слухає, чи не йде хто.

І сон такий гарний бачив: сонечко пригріло, снігу ніде немає, заяча капустка біля річки виросла. І зайчик поміняв свій кожушок — став сіренький. Біжить через поле, а лисичка його й не бачить. Добре так кожушок міняти — на літо сірий, а на зиму білий!

Пояснення-словничок: **шуліка (kite) і яструб (hawk) — хижі птахи; сова — owl; ласка або ласиця — weasel; дятель — woodpecker; тріска — chip, splinter; заритися — вмоститися в чомусь глибоко (to dig in, to inter); ворона — crow; дременути — швидко побігти; стіжок сіна — haystack; кульбаба — рослина-квітка (blowball); заткнути — to plug up; ґанок — передня прибудівка дому (porch).**

ЧИ СПОДОБАВСЯ ВАМ МІЙ ФОТОПОРТРЕТ

— Маю честь представитися вам: Їжак Їжачинський. Це мій фотопортрет. Чи сподобався я вам, не можу знати, але знаю, що у „Веселці" шанують мене, пишуть і друкують про мене всякі казки та оповідання. Знаю, що навіть великий письменник Іван Франко писав про мене . . .

Читав я недавно у „Веселці" казку про себе і про мою жінку та моїх діток-їжаченят. Трохи в цій казці правди, а трохи й вигадки. Правда, завжди після обіду я читаю щоденник „Свободу", а моя жінка, пані Їжачинська, читає дітям „Веселку". І дуже ми сміялися, слухаючи, як то їжаченятам шевці шили чоботята. Та так шили, що їжаченята без чоботят лишились. Але на що ж нашим дітям чоботята, як на зиму ми лягаємо всі спати?

Мушу сказати, що наша родина їжаків живе в багатьох країнах світу, дуже багато живе нас скрізь в Україні. Немає нас тільки на кам'янистих вершинах Карпат. Свої житла будуємо ми серед опалого листя, під корінням дерев, а то й у дуплах дерев. Ліжка вимощуємо сухим листям і м'якою травою. Вдень спимо, а вночі шукаємо їжі. Смакують нам слимаки, комахи, черв'яки, жаби, ящірки. А коли натрапимо десь у полі на пташині яйця, а то й на пташенят — то й вони стають нашою добиччю. Їмо також змії. Не боїмося зовсім зміїної отрути — скрутимося в клубок, змія хоче нас вкусити, але наші голки тверді й гострі. На голках залишається зміїна отрута, а тоді ми вже сміливіше кидаємося на змію.

Не гордуємо яблуками, грушами, динями, але це для нас тільки десерт, а не головна їжа.

Хоч і їмо часом пташенят, все ж таки ми корисні тварини, бо винищуємо шкідників у лісовому і сільському господарстві, а також отруйних змій. І, врешті, скажу вам, що ми, їжаки — єдині в Україні голчасті тварини. І наші голки — наша єдина охорона від ворогів. Люди нам не вороги, вони нас приручають — ми й у хатах живемо, і, як трапиться, всяку комашню в хаті нищимо. Але все ж таки воліємо жити на волі — в людських хатах довго не перебуваємо і таки втікаємо в ліс, у поле . . . І тому не так легко схопити нас на фотоплівку. Але я, Їжак Їжачинський, радо позував фоторепортерові „Веселки", бо всі ми в нашій їжачій сім'ї, як я вже згадував, „Веселку" читаємо й дуже любимо. Отож, чи сподобався вам мій фотопортрет?

Розмову з паном Їжаком Їжачинським записав Б. Данилович
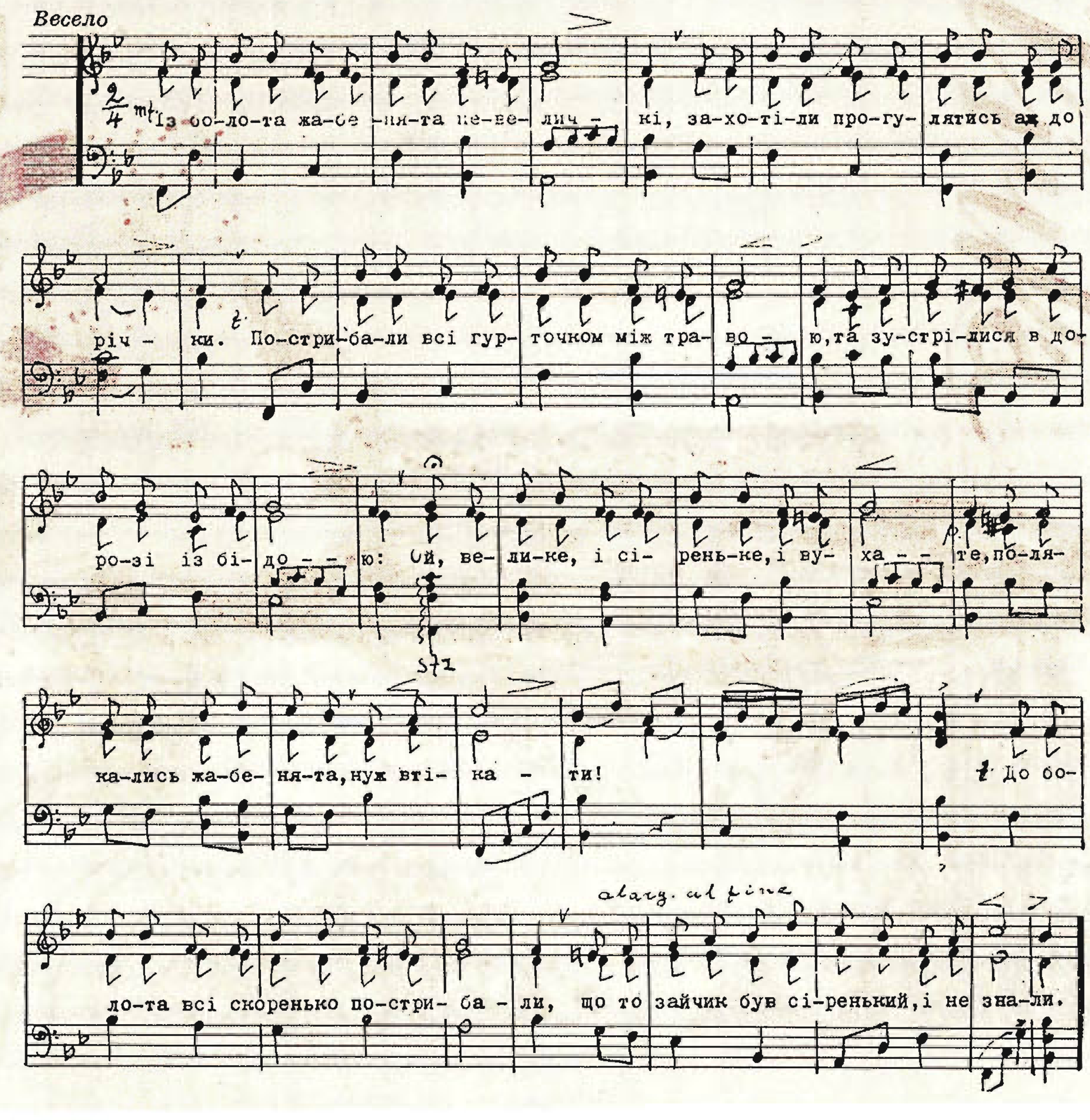

СТОРІНКА ДЛЯ МАЛЯТ

Музика: Осип ЗАЛЕСЬКИЙ *Ілюстрація: Ю. КОЗАК* *Слова: Катерина ПЕРЕЛІСНА*

ЖАБЕНЯТА

Із болота жабенята
Невеличкі

Захотіли прогулятись
Аж до річки.

Пострибали всі гурточком
Між травою,
Та зустрілися в дорозі
Із бідою:

„Ой, велике! І сіреньке!
І вухате!"
Полякались жабенята —
Та втікати!

До болота всі скоренько
Пострибали —
Що то зайчик був сіренький,
І не знали!

САРНЕНЯТКО

(Ілюстрація Б. Певного)

Пішов я до діброви
За містом на горбах,
А у діброві лови:
Довкола бух-ба-бах!

Дивлюся — сарненятко
Під кущиком стоїть,
Злякалося, біднятко,
З перестраху тремтить.

„Не бійсь, мале, не бійся!
Повір моїм словам:
Я маю хатку в лісі,
Тебе сховаю там!"

Та бідне сарненятко
Не вірило мені,
Не слухало про хатку
І зникло в гущині.

Роляник

Ольга МАК *Ілюстрації П. АНДРУСЕВА*

ЯК ОЛЕГ ЦАРГОРОД ЗДОБУВ

(Казка для старших дітей)

II.

От і повикидали дружинники золото й каміння дорогоцінне з човнів, гребці на весла налягли, стерничі при стернах поставали і попливли далі вперед — геть аж туди, де за обрієм Царгород заховався.

Пливуть і пливуть, а князь Олег по помості човна походжає і думу думає: що його робити, що чинити, щоб море під царгородські мури підкотити?

Пливуть день, пливуть другий, пливуть і третій. Аж утомився князь і каже до дружинників:

— Піду я, діти мої, задрімаю. А ви тут чувайте й далі несхибно на захід путь держіть.

Приліг Олег на лавці, киреєю накрився і заснув. Чи довго спав, чи ні, коли раптом щось йому в обличчя — дмух! — і збудило. Схопився князь, протер очі й дивиться. А біля нього на лавці невеличкий клубок лежить, та такий дивний-предивний! Сама прозора голова серед довгих прозорих кучерів, лише блакитні очі світяться. Інший би хтось і злякався такого дива, але князь Олег — ні. Пізнав бо перед собою Стрибога, царя вітрів.

— Уставай, князю, мерщій, бо біда! — мовив Стрибог.

— Яка біда? — спитав князь.

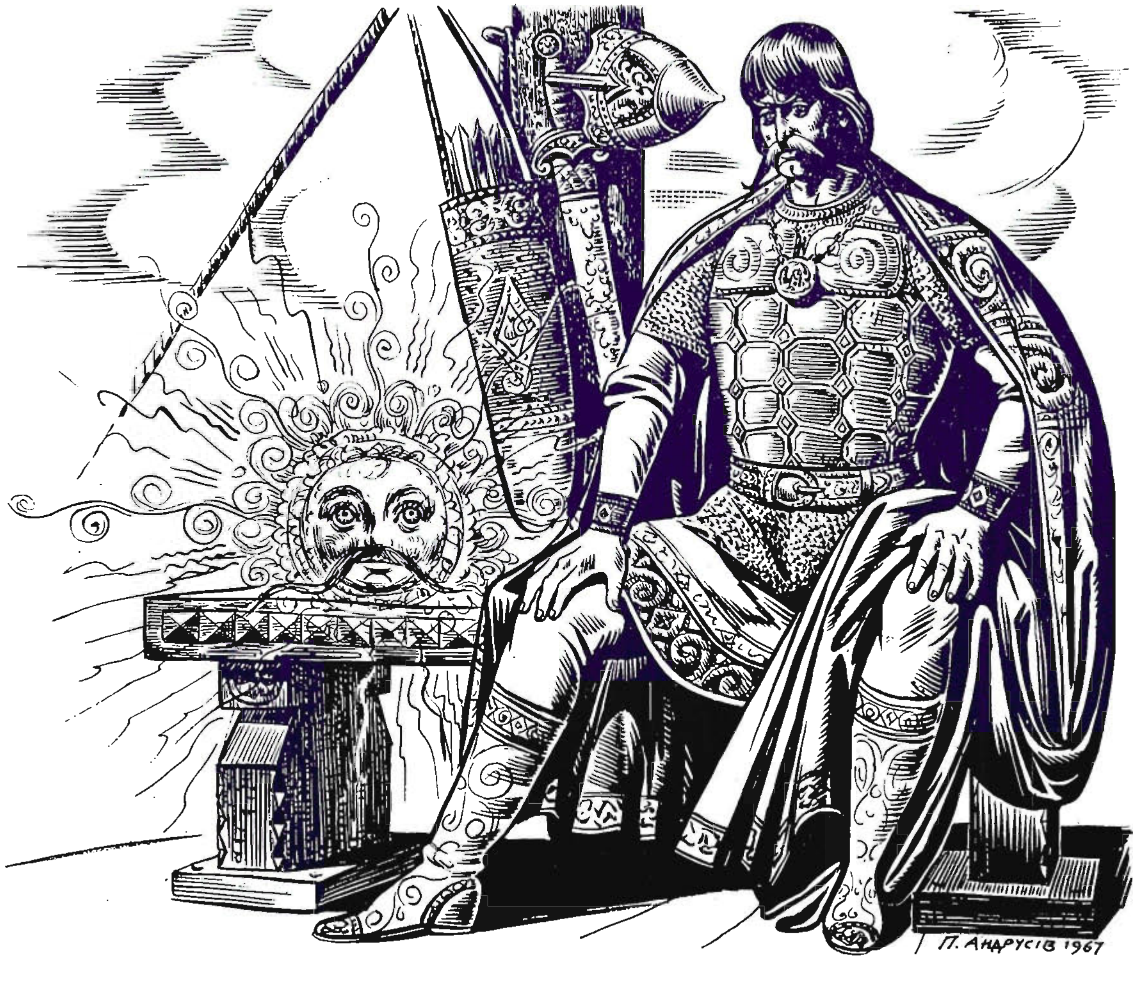
— А така, — відповів Стрибог, — що Посейдон грекам про твій похід оповістив, а греки вже на кораблі посідали й тебе ззаду обійшли. Як лиш сонечко зійде, на тебе нападуть, твої човни грецьким вогнем попалять і на дно пустять.

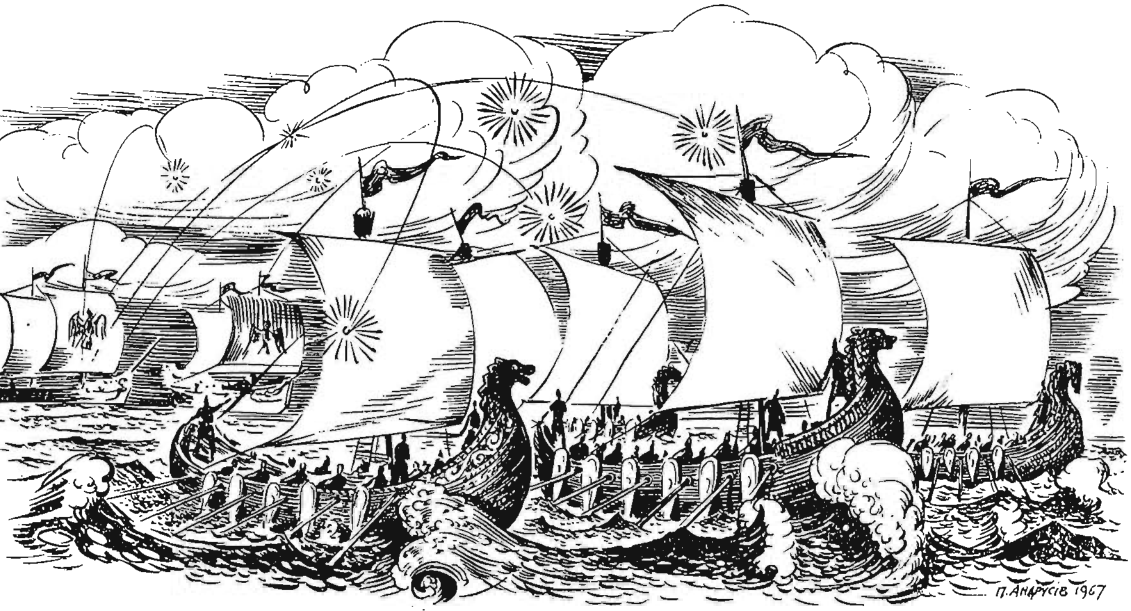
А князь на те:

— Ну, що ж — доведеться загибати. Грекам їхні боги служать, а нам наші — ні.

Стрибог образився і прозорі губи надув:

— Коли б я русичам не служив, не прилітав би оце тебе попереджати.

— Попереджати мало — нам помочі потрібно, — сказав князь.

— А ти скажи, якої помочі, то я й поможу.

— Як хочеш помогти, то позбирай мерщій усіх своїх унуків і поспішай сюди! Тоді ми вже побачимо, що робити.

Стрибог заклопотано почухав себе прозорим кучером за прозорим вухом.

— Позбирати — чому б не позбирати! Лише от біда, що не знаю, де їх шукати. Такі вони в мене гонивітри, що ніколи в хаті не всидять. Ну, та спробую . . .

З цими словами знявся Стрибог на своїх кучерях угору і зник у небі.

Минула ніч, зійшло сонце, розігнало тьму й сипнуло золотими дукачами по морському плесі.

Кликнув Олег отрока Гострозора:

— Подивись, Гострозоре, вперед! Що бачиш на заході?

— Бачу, княже, — відповів Гострозір, — твердиню страшенну: зубчасті мури в неї на триста ліктів заввишки, башти — на тисячу, а залізна брама така широка, що через неї Дніпро-Славутич переплив би.

— Оце ж, діти, вам і Царгород! — сказав тоді Олег до дружинників.

Тоді знову спитав Гострозора:

— А подивись, Гострозоре, тепер назад — на схід: що бачиш?

— Бачу, — відповів Гострозір, — неначе стадо величезних гусей по морю навздогін за нами пливе.

— Оце ж, діти, за нами греки женуться, — мовив до дружини князь. — Напинайте ж вітрила та гребіть скільки сили, щоб нас не наздогнали!

— Дарма, княже, вітрила напинати, коли вітру нема, а на самих веслах далеко не втечемо, — відповіли дружинники.

А вітру й справді не було навіть настільки, щоб ложку страви вистудити. Про те ж, щоб вітрило нап'яти — годі й згадувати. Та й звідки ж було вітрові взятися, коли всі Стрибожі внуки порозбігалися в різні кінці світу: Північний на крижинах ковзався, Східній вогонь степової пожежі роздмухував, Південний у пустелях пісками крутив, а Західній у спілці з Бурею столітні дуби у горах корчував. Подався старенький Стрибог їх шукати, та й сам пропав.

Перегодя кличе князь Олег Гострозора і знову наказує:

— Подивись, Гострозоре, на захід і на схід і скажи, чи вже близько Царгород і чи далеко грецькі кораблі!

Подивився Гострозір на захід та на схід і відповідає:

— Царгород, княже, на тому самому місці стоїть, а грецькі кораблі вже виглядають завбільшки як лебеді. І жене їх хвиля висока.

— „Оце ж їм Посейдон помагає, — подумав собі князь. — А нашого Стрибога з онуками як нема, так нема . . ."

А Посейдон і справді грекам помагав. Лихий був на князя Олега і збив на морі хвилі величезні: що надбіжить одна — то так і піджене грецькі кораблі вперед; що надбіжить друга — то посуне ще далі. А русичі лише на самих веслах пливуть — ніяк від ворога втекти не можуть. Князь уже

більше й Гостроzора не питає, бо кожному видно, що греки, мов на крилах летять, хоч і без вітру

Ось уже зовсім близько грецькі кораблі! Ось уже ворог почав свої вогні кидати! Що кине-кине — не докине! Що кине-кине — то й перекине! Щоправда, лиха руським човнам ще не робить, бо не влучає, але лякати — таки лякає. Русичі вже чули, але ще на очі не бачили того вогню, що його хитрі греки видумали. А тепер уже й бачать — страх: де впаде куля вогненна — там і море горить і риба заживо спечена на поверхню води спливає. А що ж то буде, як у човен улучить? Спалить, як сухий листок, і людей пошкварить!

— Гей, ви, дружино вірна й отроки любі! — гукає князь Олег на цілі груди. — Сили збирайте, на весла чимдуж налягайте, щоб скоріше до суші прибитися, на берег вийти і з ворогом у чесному бою мечі схрестити! Не погибати ж нам безславно потопившись у воді, неначе щурі!

Відповідають же гребці:

— Знаємо, князю! Мліють нам руки, попереки тріщать і пухирі криваві на долонях лопають, але ми гребемо, скільки здужаємо!..

І налягають потомлені гребці на кленові весла, гребуть щосили, але грецькі кораблі пливуть хутчіше, бо женуть їх високі хвилі морські: що надбіжить одна — посуне вперед, надбіжить друга — посуне ще далі. І залоги на кораблях не дармують: кулі на метавки накладають і на руські човни кидають. Кинуть-кинуть — і не докинуть. Кинуть-кинуть — і перекинуть. А де той грецький вогонь упаде — море кипить і попечена риба догори черевом спливає.

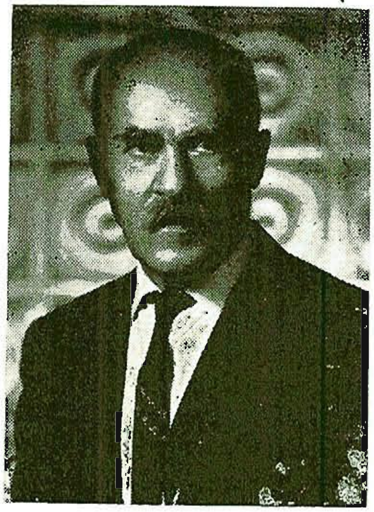
Падають кулі вогненні перед руськими човнами, падають позаду човнів, падають і поміж човнами. Гляди — влучить котра — і спалить човен, людей попарить і на дно морське, на втіху Посейдонові пустить.

— Гей, Стрибоже з онуками, де ти забарився? — гукає князь Олег. — Чи заблудився де, чи слово зламав, що нам на поміч не прийдеш? Ми б самі ворогам раду дали, коли б їм Посейдон не помагав!..

Ще не вспів тих слів сказати, а тут —ч-ш-ш! — і вогненна куля йому під ноги впала. Край червоної киреї обпалила і полум'ям по помості розлилася.

Скрикнули дружинники зі страху і в різні боки порозскакувалися. Вже думали в море стрибати, коли лиш князь дозволить. Та перше, ніж князь уста відкрив, щось зашипіло вгорі, засвистіло і впало на поміст. І погас грецький вогонь, нікому шкоди не вчинивши.

ПОМЕР ДИТЯЧИЙ ПИСЬМЕННИК ОЛЕКСА ВОРОНИН-КОБЕЦЬ

Напевно не один читач „Веселки" має у своїй бібліотеці книжку, що зветься „Сходить сонце". Це книжка віршів, казок, оповідань і сміховинок для дітей та юнацтва, а написав її письменник Олекса Воронин - Кобець.

І ось сумна вістка для нас усіх: письменник помер 5 вересня цього року. Поховали його у місті Боффало, в ЗДА, де прожив він останні роки свого життя.

Помер Олекса Кобець уже дідусем, проживши 78 років, але до часу своєї хвороби безупину працював для українських дітей і молоді, учив у рідній школі, писав нові твори. Був членом - засновником Об'єднання Працівників Дитячої Літератури, його вірші не раз друковано у „Веселці".

Разом з нашими батьками вшануймо і ми, українські діти, нашого письменника — читаймо його книжку „Сходить сонце", читаймо його казки й оповідання, вивчаймо його вірші. Так найкраще вшануємо пам'ять письменника-поета, який любив українських дітей і лишив їм цінний дарунок — свої численні твори.

Помолімося, діти, за спокій його душі!

— Гей, дружино вірна, отроки милі! — гукнув тоді князь. — Поміч прийшла! Прибув Стрибог з онуками!

Ніхто ж інший, лише справді старий бог вітрів із внуками погасили вогонь. В самий час прибули.

(Закінчення в наступному числі)

Пояснення-словничок: **стерно — керма корабля (rudder, helm); держати путь — прямувати; грецький вогонь — винахід давніх греків, кулі зі запальною речовиною, що їх особливими пристроями викидали на значну віддаль; дукач — coin in a neckplace; лікоть — стародавня міра довжини (tubit, ell); навздогінці — in pursuit of; гребти (веслами) — to row; вистудити — охолодити (to chill, to cool); крижина — block of ice; корчувати (дерева) — to stub, to root out; перегодя — згодом, пізніше; пошкварити — зжарити на вишкварки (cracklings); суша — суходіл (dry land); щур — rat; поперек — крижі (loins); пухир — blister; метавка — воєнний прилад метати (кидати) кулі й інші предмети (catapult); зламати слово — не додержати обіцянки (to break one's word).**

Роман ЗАВАДОВИЧ

ЛИСТОПАД

Плаче жовтий ліс листками,
Плаче хмаронька дощем,
Зайченя мале, без мами
Змокло, бідне, під кущем.

В полі вихри тужно грають,
Пісня їх, мов ніч, сумна —
Тільки діти не скучають,
Про весну казки читають,
В них у серці все весна.

Мирослав ПЕТРІВ

МАРУСЯ В ЛІСІ

Вже осінь . . . Пора на спочинок!
Зів'яли листки на горісі —
По що тут приходиш, дитино,
Чого ти шукаєш у лісі?

Гриби вже пішли десь далеко
На ніжках тоненьких та й пішки,
Дощем золотистим упали
З ліщини доспілі горішки.

Вертайся, Марусе, додому!
По гомонах, шумах веселих
Не чути тут співів, а тільки
Зів'ялого листячка шелест.

Катерина ПЕРЕЛІСНА

ОСІНЬ

Листячко дубове, листячко кленове
Жовкне і спадає тихо із гілок.
Вітер позіхає, в купу їх згортає
Попід білу хату та на моріжок.

Айстри похилились, ніби потомились;
Сонечка немає — спатоньки пора!
А красольки в'ялі до землі припали,
Наче під листочком вогник догоря.

Катерина ПЕРЕЛІСНА

ОСІННІ ТАНЦІ

Вітер взяв сопілку в руки:
„Ду-ду-ду!
Хто зі мною потанцює
У саду?"

Захиталися жоржини:
„Може й ми!
Тільки ти нас над землею
Підійми!"

„Шкода часу, — вітер каже, —
Підіймать!
Видно нам не доведеться
Танцювать!"

Тут як зірвуться листочки
Із дубка,
І з вербички, і з берези,
І з кленка, —

Хто червоний, хто жовтавий,
Хто рудий,
А хто трішечки зелений —
Молодий.

Як закрутяться у танці
Угорі,
І низенько над землею
У дворі!

Вітер кинувся за ними:
„Ой, ду-ду!
От хто вміє танцювати
Доладу!"

Ніна БУРИК

ХОДИТЬ ОСІНЬ

Ходить Осінь під вікном,
Понад лісом і ставком,
Листячко з дерев зриває,
Рясно землю ним вкриває . . .
Десь сховалось тепле сонце,
Тільки дощик за віконцем.

Текст: Роман ЗАВАДОВИЧ

Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ

ГОЦА ДРАЛА

Там, де сосни і дубки,
Показалися грибки.

Їх сіренькі шапочки
Заховались між листки.

Діти у лісок прийшли,
Та грибочків не знайшли.

Гоца в кущику сиділа,
Небожаток пожаліла.

Кличе ґнома: — Що робити,
Щоб знайшли грибочки діти?

— Фарбу й пензлі приготуймо,
Всі грибочки помалюймо!

Фарби піввідра дістали,
Всі грибки помалювали.

Глип Івась, Маруся, Христя —
Червоніє щось під листям.

„Це ж грибки!" — За дві години
Назбирали півторбини.

Рада Гоца, Христя рада
І дитяча вся громада.

Як за стіл удома сіли,
Їли юшку, аж попріли.

Їли й ще раз наливали,
Кому ж дякувать — не знали.

Сміймось!

ЮРАСЬ ГОТУЄ НЕСПОДІВАНКУ

До кімнати ввійшов Юрась на голові, мав величезну шапку на ногах, високі чоботи довкола пояса, висіла велика плахта в зубах, тримав велику люльку в очах, миготіли веселі вогники. Видно було, що Юрась готує якусь несподіванку . . .

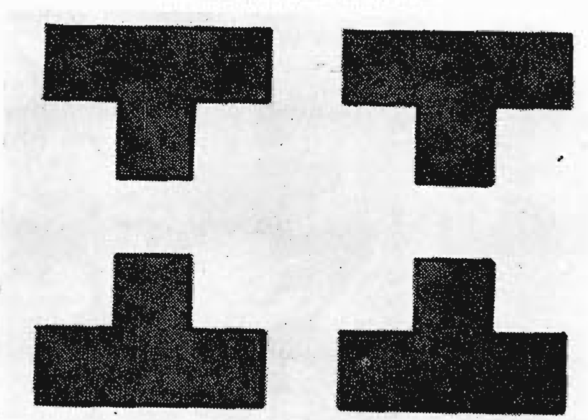
Правда, смішно читати оцей уривок оповідання про Юрася? А смішно тому, що тут поставлено неправильно коми, і зміст оповідання став комічний.

Поставте коми там, де треба, а тоді спробуйте самі написати коротке оповідання з неправильно поставленими комами, і пришліть до „Веселки". Дотепне, веселе оповідання видрукуємо.

Б. Д.

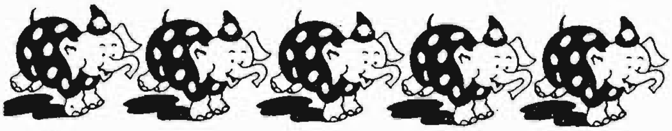
Куток розваг

СКЛАДІТЬ КВАДРАТ

Перерисуйте оці фігури на папір, виріжте і спробуйте скласти з них квадрат.

ЧИ ВИ СПОСТЕРЕЖЛИВІ?

Були ви може в цирку і бачили дресованих слонів? Отут на рисунку такі дресовані і кумедно повбирані слони. Всі вони виглядають однаково, але все ж один різниться від інших. Чи розпізнаєте, котрий із слонів і чим різниться від інших?

Загадка

Що воно таке — відгадайте нині:
Зверху біле, жовте всередині.
І не м'якне, як його варити,
А твердіє — і треба розбити.

РОЗГАДКА ЗАГАДКИ з ч. „**ВЕСЕЛКИ**" за **ВЕРЕСЕНЬ** ц. р.: **Н о ж и ц і.**

Що читати?

„КАМ'ЯНА СОКИРА" — НОВА КНИЖКА

Ви напевно знаєте, що в давніх-прадавніх часах люди не знали заліза і робили сокири з каменю. Ці часи так і звуться „кам'яна доба".

Люди, що жили колись на тій землі, де тепер Україна, теж виробляли приладдя з каменю. І ось появилася цікава книжка про ті давні часи на українській землі. Зветься вона „Кам'яна сокира", а написала її письменниця Ірина Винницька, співробітниця „Веселки". В цій книжці розказується про хлопця Тану з хороброго племени Вагаїв. Тана сам зробив собі кам'яну сокиру, хоч робота тривала багато днів і була дуже нудна. І з тією сокирою довелося йому йти у пущу-праліс, щоб покликати воїнів племени для оборони проти ворогів рідної оселі. І тією сокирою він боровся з дикими звірами у пущі, був важко поранений, але завдання своє виконав — покликав воїнів, і вони побили напасників з ворожого племени Гадючих Хребтів.

Оповідання про хороброго Тану дуже цікаве — його повинні прочитати всі діти старшого віку. Ілюстрував книжку мистець Петро Андрусів. а передмову написав проф. д-р Ярослав Пастернак, наш відомий археолог.

Б. Д.

КУТИК ЮНИХ АВТОРІВ

МУШКА

Песик наш, маленька Мушка,
В нього є клапаті вушка,
Хвостик в нього є пухкенький,
Зуби білі і маленькі,
Ще і довгі вуса має,
Як дідусьо виглядає.
Їсти я йому даю,
Дуже я його люблю.

Оксана Баторфальви,
учениця 8 кл. школи св. Миколая
в Чікаґо.

Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ
Scenario and story: R. ZAVADOVYCH

Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ
Illustrations: P. CHOLODNY

БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК — ІСТОРИЧНА КАЗКА

UKRAINIAN TALE — BOHDAN, KOZAK-SORCERER

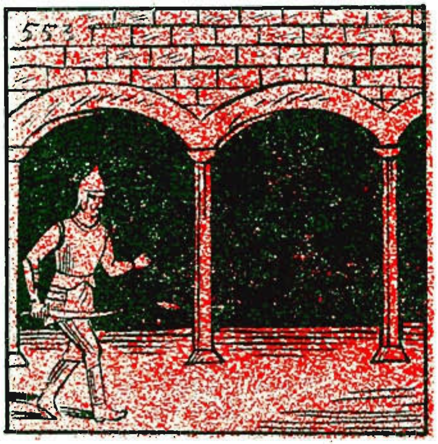
РОЗДІЛ XXXVI: ПРАПОР ПЕРЕМОГИ

CHAPTER XXXVI: THE BANNER OF VICTORY

Використовуючи заколот у місті, Богдан, передягнений за жебрака, надвечір підійшов до міської брами.

Taking advantage of the commotion in the city, Bohdan, disguised as a beggar, approached the city gates late that evening.

— Стій! — вигукнув начальник, виступаючи з-під склепіння.

"Stop!" — called out the officer of the guard appearing from the gate.

Підійшли ще два вартові, що стояли по той бік брами: — Що маєш у торбині?

Two more sentries came out from the other side of the gate. 'What's in the bag?"

— Це мука! Ось дивіться! — Богдан набрав муки у жмені і вмить сипнув воякам ув очі.

"Just flour! Take a look yourself." Bohdan took a handful of flour and threw it in the soldiers' eyes.

Осліплені мукою, вояки заточилися від несподіванки.

Blinded with flour, the soldiers staggered back.

В ту мить багатирська рука Богдана повалила їх на землю.

Striking with lightning speed, Bohdan's powerful fist felled them to the ground.

(Продовження буде)

(To be continued)